

Handläggare
Sara Heppling Trygg
Telefon: 08-508 24 016**Till**
Skärholmens stadsdelsnämnd

Svar på medborgarförslag om ett grönnare torg i Skärholmen

Förvaltningens förslag till beslut

- Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens svar på medborgarförslaget.

Kerstin Sandström
StadsdelsdirektörRune Ney
Avdelningschef
stadsutveckling

Sammanfattning

Den 27 maj 2013 inkom ett medborgarförslag från elever på Globala Gymnasiet. Förslaget är resultatet av en skoluppgift, att planera om en stadsdel så att den blir mer hållbar.

Förslagsställarna formulerar genom de föreslagna åtgärderna en vision för Skärholmens torg som föregångare för så kallad ”Green density” – vilket innebär att förtätning av staden kan kombineras med att de ekologiska värdena bevaras och i bästa fall till och med stärks. Förvaltningen ser mycket positivt på de åtgärder som presenteras i förslaget. Kunskapsinhämtning om ekosystemtjänster pågår på förvaltningen sedan en tid tillbaka, och förvaltningen föreslår att ekosystemtjänster blir en del av den hänsyn förvaltningen bevakar och lyfter fram i plan- och bebyggelsefrågor där förvaltningen har möjlighet påverka och lämna synpunkter.

Bakgrund

Den 27 maj 2013 inkom ett medborgarförslag från elever på Globala Gymnasiet. Förslaget innehåller olika åtgärder som eleverna föreslår för ökad hållbarhet på Skärholmens torg. Två elever från Globala Gymnasiet presenterade förslaget på

Skärholmens stadsdelsnämnds sammanträde den 13 juni varpå förvaltningen gavs i uppdrag att utreda ärendet.

Ärendet

Förslaget är resultatet av en skoluppgift, att planera om en stadsdel så att den blir mer hållbar. Förslagsställarna har formulerat ett antal åtgärder i syfte att öka och säkra såväl den ekologiska som den sociala hållbarheten för Skärholmens torg, och i förlängningen för Skärholmens invånare och besökare - nu och i framtiden. Förslagsställarna formulerar genom de föreslagna åtgärderna en vision för Skärholmens torg som föregångare för så kallad ”*Green density*” – vilket innebär att förtätning av staden kan kombineras med att de ekologiska värdena bevaras och i bästa fall till och med stärks.

En högre biologisk mångfald skulle förutom en hållbar miljö idag ge bättre resiliens – det vill säga ett bättre skydd mot framtidens miljöhot så som klimatförändringar och stigande vattennivåer.

Åtgärderna förväntas även bidra till en mer hälsosam livsstil, och mindre ekologiska fotavtryck från människor som bor och rör sig kring och på Skärholmens torg.

Åtgärdsförslagen i korthet:

- Byte av träd för ökad biodiversitet vilket även innebär förlängd säsong av grönskan för ökad rekreation/trivsel.
- Plantering på väggen mot tunnelbanan (mot terrassen) för bättre luft och mer grönska.
- Ny, mindre och rund damm, för bättre möjligheter att ta sig fram över torget. För en skyddad zon/lugn plats att stanna upp på föreslås en ö i mitten av dammen.
- Solceller på kyrkans tak, och energigenererande plattor på marken - för ett självförsörjande Skärholmens torg.
- Permanent byggnad för torghandeln för att minska nedskräpning och förlänga försäljningssäsongen.
- Utveckla torggrillen till en plats för bättre rekreation.
- Grönt tak på ”Gula huset” för tillförsel av ekosystemtjänster så som pollinerande bin och upptag av nanopartiklar. Samtidigt skulle det bli en plats för rekreation.

Förslagsställarna menar att de större åtgärderna, som ny energiförsörjning och en ombyggd damm är det viktigaste för att öka de ekologiska värdena. Efter det kan sedan grönska införas på och kring torget.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på avdelningen för stadsutveckling. Synpunkter på förslaget har inhämtats från trafikkontoret, svenska kyrkan i Skärholmen samt fastighetsägare City Fast AB.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser mycket positivt på de åtgärder som presenteras i förslaget. Ämnet ekosystemtjänster och begrepp som ”*Green density*” är högst relevanta och aktuella, och behöver generellt ges mer utrymme i dagen planering av framtidens hållbara städer, så även i Stockholm.

Ekosystemtjänster visar hur traditionella ekonomiska beräkningar kan, och behöver, kompletteras med beräkningar av den ekonomiska nyttan av de tjänster som naturen sköter/utför åt oss människor, och som människan ofta tar för givet. Skogens förmåga att rena vatten, insekternas pollinering av grödor och vilda växter och fåglarnas spridning av frön är några av många exempel på ekosystemtjänster. Ekosystemtjänster är alltså inte ett annat ord för biologisk mångfald, men är däremot beroende av den biologiska mångfalden för att kunna utföras. En klok hantering av ekosystemen ger stor samhällsnytta, såväl ekonomiskt som socialt.

Skärholmen är idag en av Stockholms grönaste stadsdelar, med stora grönområden, parker och ängar som tillhandahåller och stödjer liv, rekreation och biologisk mångfald för medborgare djur och natur. Inom en radie av mellan noll och några få hundra meter från Skärholmens torg ligger tre parker som fyller dessa funktioner, inte minst den vackra perennparken mellan Skärholmen och Vårberg. Förslagen för ett mer hållbart torg är goda, och kanske en dag framöver en nödvändighet. Men satsningar på ökad biodiversitet och mångfald i Skärholmen behöver snarare säkras och stärkas på de platser som är gröna idag, och på de platser där det planeras och genomförs byggprojekt i olika former, allt från bostäder till parker och aktivitetsstråk. När Stockholm växer och utvecklas kommer det även för Skärholmen vara en utmaning att behålla dessa värden, och kunskapen om, samt planeringen för, ekosystemtjänster och ”*Green density*” kommer vara en förutsättning för att lyckas.

Trafikkontoret som är ansvariga för alla eventuella förändringar av torget framhåller att det är och bör vara skillnad på ett torg och en park. Det är två olika typer av rum och platser i staden som bidrar med olika värden. Torg och gator är en urban företeelse

och en struktur i stadslandskapet som utgör det hårdgjorda kommunikationsnätet i staden med ytor som skall tåla stadslivet med viss tyngre trafik, en högre koncentration av människor och aktiviteter. Skärholmstorget från 1967-68 är ett stort och tidstypiskt centrumtorg av mycket hög kvalitet på både gestaltning och material.

Stadens många parker och grönområden luckrar istället upp stadens struktur - bildar lugna oaser eller inbjuder till olika aktiviteter. De bidrar till bättre folkhälsa och att stadsluften renas och syresätts.

Svenska Kyrkans representant i Skärholmens församling har också tagit del av medborgarförslaget. De meddelar att de är mycket intresserade av hållbarhetstanken i förslaget, men inte har de ekonomiska medel som skulle krävas. De anser att tanken med solceller på taket är bra, framför allt när tekniken utvecklats ytterligare. Även bikupor på taket är en bra idé (det har Markuskyrkan i Björkhagen).

Fastighetsägare City Fast AB som äger det gula huset på torget meddelar att de inte har möjlighet att anlägga ett grönt tak enligt förslaget.

Förvaltningen är tacksam för förslaget och ser det som inspirerande och hoppfullt att kunskap om vår miljö växer sig stark hos de som är unga idag. Kunskapsinhämtning om ekosystemtjänster pågår på förvaltningen sedan en tid tillbaka, och förvaltningen föreslår att ekosystemtjänster blir en del av den hänsyn förvaltningen bevakar och lyfter fram i plan- och bebyggelsefrågor där förvaltningen har möjlighet påverka och lämna synpunkter.